רעח: הִלְכוֹת עֵרוּבֵי תְּחוּמִין סִימָן תיג תיד

כְּמוֹ בְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת (ד) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שס״ו סָעִיף י׳), (ה) * [ד]וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעָם. * וְכָל מִי שֶׁהוֹדִיעוֹ (ו) * מִבְּעוֹד יוֹם, (ז) אֲפִלּוּ לֹא גָמַר בְּלִבּוֹ לִסְמֹךְ עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם אֶלָּא לְאַחַר שֶׁחָשֵׁכָה, הָוֵי עֵרוּב. אֲבָל אִם לֹא הוֹדִיעוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, אֵינוֹ יָכוֹל לִסְמֹךְ עָלָיו לְאַחַר שֶׁתֶּחְשַׁךְ. [ה]וְכֵן מִי שֶׁהִנִּיחַ עֵרוּב * לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, וְאָמַר אֵיזֶה מֵהֶם * שֶׁאֶרְצֶה אֵלֵךְ וְאֶסְמֹךְ עָלָיו, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָמַר בְּלִבּוֹ עַד לְמָחָר, (ח) יָכוֹל לִסְמֹךְ עָלָיו. [ו]וְכֵן מִי שֶׁשָּׁמַע שֶׁיֵּשׁ לְחָכָם לָבֹא, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאֵיזֶה רוּחַ, וְהִנִּיחַ שְׁנֵי עֵרוּבִים וְאָמַר לְאוֹתוֹ צַד שֶׁיָּבֹא הֶחָכָם יִקְנֶה לִי עֵרוּב, (ט) לְרוּחַ שֶׁיָּבֹא לוֹ הֶחָכָם קָנָה לוֹ. אוֹ אִם אָמַר אִם לֹא יָבֹא כְּלָל אֶהְיֶה כִּבְנֵי עִירִי, אוֹ אִם יָבֹאוּ שְׁנַיִם, לְמָקוֹם שֶׁאֶרְצֶה אֵלֵךְ, הַכֹּל לְפִי תְּנָאוֹ. [ז]וְכֵן אִם אָמַר לִשְׁנַיִם אוֹ לִשְׁלֹשָׁה הֲרֵינִי מְעָרֵב עַל אֵיזֶה מִכֶּם שֶׁאֶרְצֶה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא בֵּרֵר אֶת מִי רָצָה עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, (י) הָוֵי עֵרוּב:

ד מִשְׁנָה שָׁם פ״א (ע״ב), וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ שָׁם (פב.) רַב אָשֵׁי הוֹדִיעוֹ וְלֹא הוֹדִיעוֹ קָתָנֵי. ה בְּרַיְיתָא ל״ז (ע״ב), כְּמֵאן דְּמַקֵּל בְּעֵרוּב. ו מִשְׁנָה ל״ו (ע״ב). ז בְּרַיְיתָא שָׁם ל״ז (ע״ב).

תיד שֶׁלֹּא לְעָרֵב אֶלָּא לְדַעְתּוֹ. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א [א]אֵין מְעָרְבִין עֵרוּבֵי תְּחוּמִין לְאָדָם אֶלָּא לְדַעְתּוֹ, שֶׁמָּא אֵינוֹ רוֹצֶה לְעָרֵב (א) בְּאוֹתוֹ רוּחַ שֶׁרָצָה זֶה.

א מִשְׁנָה עֵרוּבִין דַּף פ״א (ע״ב).

בֵּאוּר הֲלָכָה

כָּל מִי שֶׁיִּרְצֶה מִבְּנֵי הָעִיר לִסְמֹךְ עָלָיו, דְּאָז בְּוַדַּאי סַגִּי שֶׁיִּהְיֶה הַשִּׁעוּר רַק לְפִי חֶשְׁבּוֹן הָאֲנָשִׁים שֶׁיֵּלְכוּ עַל סְמַךְ הָעֵרוּב. וְעַיֵּן לְקַמֵּיהּ:

* וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעָם. וְאִם הוֹדִיעַ לְכָל בְּנֵי הָעִיר וְכֻלָּם נִתְרַצּוּ לִסְמֹךְ עַל זֶה, אֲבָל לֹא הָיָה שִׁעוּר מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד, יֵשׁ לְעַיֵּן אִם אֲפִלּוּ מִקְצָתָן יְכוֹלִין לֵילֵךְ, כֵּיוָן שֶׁהוּא זִכָּה עַל יְדֵי אַחַר לְכֻלָּן, נִמְצָא דְּכֻלָּן יֵשׁ לָהֶן חֵלֶק בָּעֵרוּב פָּחוֹת מִכַּשִּׁעוּר וְלֹא מְהַנֵּי, אוֹ דְּנִימָא דְּמַה שֶּׁהוֹדִיעַ לְכָל בְּנֵי הָעִיר, לֹא הָיָה כַּוָּנָתוֹ רַק מִי שֶׁיִּרְצֶה לִסְמֹךְ עַל עֵרוּבוֹ יוּכַל לֵסְמֹךְ, וְכֵן הַזִּכּוּי הָיָה גַּם כֵּן בְּכַוָּנָה זוֹ, וְנִמְצָא דִּכְשֶׁיֵּלְכוּ לְמָחָר אֵיזֶה אֲנָשִׁים עָמּוֹ עַל סְמַךְ הָעֵרוּב, נֹאמַר דְּהֻבְרַר לְמַפְרֵעַ דְּעַל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים הָיָה הַכַּוָּנָה, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* וְכָל מִי שֶׁהוֹדִיעוֹ מִבְּעוֹד יוֹם וְכוּ׳. הִנֵּה לְפִי הַמִּתְבָּאֵר בְּסִימָן זֶה, נִרְאֶה פָּשׁוּט דִּכְשֶׁבָּא אוֹרַח בְּעֶרֶב שַׁבָּת קֹדֶם חֲשֵׁכָה אֵצֶל אֶחָד הַדָּר בְּיִשּׁוּב, וְאוֹתוֹ בַּעַל הַבַּיִת הִנִּיחַ עֵרוּב שֶׁיּוּכַל לְמָחָר לֵילֵךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מִנְיָן בְּסוֹף אַרְבַּעַת אֲלָפִים אַמָּה, לֹא יוּכַל הָאוֹרַח לֵילֵךְ לְמָחָר עִמּוֹ עַל סְמַךְ הָעֵרוּב אֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ שִׁעוּר מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת גַּם בִּשְׁבִילוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן זִכָּה לוֹ מִבְּעוֹד יוֹם עַל יְדֵי קִנְיַן סוּדָר שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּהָעֵרוּב שֶׁהִנִּיחַ קֹדֶם בּוֹאוֹ, וְצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר הָאוֹרַח בְּזֶה הָעֵרוּב שֶׁמֻּנָּח שָׁם יִהְיֶה מֻתָּר לִי לֵילֵךְ לְמָחָר אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ מִמֶּנּוּ וְהָלְאָה [וְזֶה מְהַנֵּי אַף שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם בִּמְקוֹם הַנָּחַת הָעֵרוּב, וּמוּכָח מִמַּה שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים בְּסִימָן ת״ט (א״א ס״ק טו) דְּאִם הִנִּיחַ הַשָּׁלִיחַ הָעֵרוּב וְלֹא אָמַר כְּלָל, וְאָמַר בַּעַל הַבַּיִת בְּבֵיתוֹ בְּזֶה הָעֵרוּב שֶׁמֻּנָּח שָׁם אֶהְיֶה מֻתָּר לֵילֵךְ לְמָחָר, מְהַנֵּי, עַיֵּן שָׁם]. וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הַרְבֵּה נִכְשָׁלִין בָּזֶה, דְּהֵינוּ אִם אֶחָד מִבְּנֵי הַיִּשּׁוּב מַנִּיחַ עֵרוּב, עַל סְמַךְ זֶה הוֹלְכִין כַּמָּה אֲנָשִׁים אַף שֶׁלֹּא זִכָּה בִּשְׁבִילָן וְלֹא עֵרֵב עֲלֵיהֶם, כִּי עַל פִּי הַדִּין צָרִיךְ לְפָרֵט הָאֲנָשִׁים שֶׁמְּעָרֵב בִּשְׁבִילָן, וְכִדְאִיתָא בְּרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ז׳ בְּסוֹפוֹ (הכ״ד) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אִם אֶחָד מְעָרֵב עַל יְדֵי רַבִּים אוֹמֵר ׳בְּזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה מֻתָּר לִפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי אוֹ לִבְנֵי מָקוֹם פְּלוֹנִי אוֹ לִבְנֵי עִיר זוֹ לְהַלֵּךְ מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ׳, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְהֶעְתִּיקוֹ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סוֹף סִימָן תט״ו (ס״ד). אָכֵן אִם הָיָה יוֹדֵעַ בְּשָׁעָה שֶׁהִנִּיחַ הָעֵרוּב שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם אֶצְלוֹ אוֹרַח פְּלוֹנִי עַל שַׁבָּת, יוּכַל לְזַכּוֹת עַל יְדֵי אַחַר גַּם בִּשְׁבִילוֹ, וּמְפָרֵט בִּשְׁעַת הַנָּחָה שֶׁבְּזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה מֻתָּר לוֹ וְגַם לְאוֹרַח פְּלוֹנִי לֵילֵךְ מִמֶּנּוּ וְהָלְאָה אַלְפַּיִם אַמָּה, וּמוֹדִיעַ לוֹ כְּשֶׁבָּא שֶׁהִנִּיחַ הָעֵרוּב גַּם בִּשְׁבִילוֹ. וְאִם מַנִּיחַ הָעֵרוּב בִּשְׁבִיל כָּל בְּנֵי הַיִּשּׁוּב שֶׁסְּבִיבוֹ, יְזַכֶּה לְכֻלָּם עַל יְדֵי אַחַר, וּבִשְׁעַת הַנָּחַת הָעֵרוּב יֹאמַר גַּם כֵּן ׳בְּזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה מֻתָּר לִי וְגַם לְכָל בְּנֵי הַיִּשּׁוּב שֶׁסְּבִיבִי לֵילֵךְ׳ וְכוּ׳, אַךְ שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד, וְיוֹדִיעַם מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁהִנִּיחַ עֵרוּב בִּשְׁבִילָם:

* מִבְּעוֹד יוֹם. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ו) בְּשֵׁם הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב). וּפָשׁוּט דְּהוּא רַק לְדַעָה רִאשׁוֹנָה בְּסִימָן תט״ו סָעִיף [ב״־] ג׳, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּסָעִיף (ד׳) [ג׳] דְּיֵשׁ חוֹלְקִים וּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד לֹא הָוֵי עֵרוּב, מִמֵּילָא בְּעִנְיָנֵנוּ מִבְּעוֹד יוֹם הוּא לְעִכּוּבָא, כֵּן מוּכָח בְּרִיטְבָּ״א (פב.) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מוּכָח מֵהַמִּשְׁנָה (פב.) דְּקָאָמְרָה הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁאֵין מְעָרְבִין מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ, וְאִם כֵּן אִם נִסְבַּר דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת גַּם כֵּן אֵין מְעָרְבִין, מִמֵּילָא לְעִנְיָן זֶה גַּם כֵּן לֹא מְהַנֵּי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת:

* לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה וְאָמַר אֵיזֶה מֵהֶם וְכוּ׳. וּפָשׁוּט דְּאִם לֹא הִתְנָה לְאֵיזֶה מֵהֶם שֶׁאֶרְצֶה, אֵין יָכוֹל לֵילֵךְ כִּי אִם לְצַד עֵרוּבוֹ, אִם לֹא שֶׁבִּטֵּל לְהָעֵרוּב מִבְּעוֹד יוֹם:

* שֶׁאֶרְצֶה אֵלֵךְ וְכוּ׳. הֵינוּ שֶׁבְּשֶׁבֶת שֶׁלֹּא יִרְצֶה יִהְיֶה כִּבְנֵי עִירוֹ, וְלֹא יִקְנֶה לוֹ הָעֵרוּב לְהַפְסִידוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה שֶׁבַּמַּעֲרָב [רַשׁ״י (לו: ד״ה מקרי)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּאֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ וְעַל יְדֵי זֶה הֵם כִּמְעֹרָבִין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּתְחוּמִין אֵין שַׁיָּךְ אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, וְכָל אֶחָד כְּשֶׁרוֹצֶה לֵילֵךְ חוּץ לְאַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ צָרִיךְ לִקְנוֹת שְׁבִיתָה לְעַצְמוֹ, לְכָךְ צָרִיךְ מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד: (ד) וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שס״ו. דְּשָׁם נִתְבָּאֵר מִי הוּא הָרָאוּי לְזַכּוֹת עַל יָדוֹ. וּלְעִנְיָן מִי הוּא שֶׁרָאוּי לְהֵעָשׂוֹת שָׁלִיחַ לְהַנָּחַת הָעֵרוּב, נִתְבָּאֵר בְּסִימָן ת״ט סָעִיף ח׳: (ה) וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעָם. מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי זֶה הֲלֹא מַפְסִיד תְּחוּם שֶׁל צַד הַשֵּׁנִי, וְדִלְמָא לֹא נִיחָא לֵיהּ: (ו) מִבְּעוֹד יוֹם. וַאֲפִלּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת סַגִּי בְּדִיעֲבַד, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב). וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה מבעוד יום): (ז) אֲפִלּוּ לֹא גָמַר בְּלִבּוֹ וְכוּ׳. דְּאָמְרִינַן הֻבְרַר הַדָּבָר שֶׁקֹּדֶם זְמַן קְנִיַּת הָעֵרוּב (ג) דַּעְתּוֹ לְכָךְ הָיָה, כֵּיוָן שֶׁיָּדַע מִתְּחִלָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁלֹּא הוֹדִיעוּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר דְּהֻבְרַר, כֵּיוָן שֶׁלֹּא יָדַע כְּלָל מִבְּעוֹד יוֹם: (ח) יָכוֹל לִסְמֹךְ עָלָיו. וְהוּא נַמִי מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן הֻבְרַר הַדָּבָר דְּקֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דַּעְתּוֹ הָיָה לְכָךְ, וְכָל זֶה הוּא כְּפִי מַה דְּקַיְמָא לָן דִּלְעִנְיָן מִלְּתָא דְּרַבָּנָן יֵשׁ בְּרֵרָה. וּפָשׁוּט דְּכָל זֶה אִם בַּלַּיְלָה לֹא הָלַךְ מִבֵּיתוֹ לַצַּד הַשֵּׁנִי: (ט) לְרוּחַ שֶׁבָּא לוֹ הֶחָכָם קָנָה. וְלֹא מִבַּעְיָא אִם כְּבָר בָּא הֶחָכָם קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְאוֹתוֹ רוּחַ אֶלָּא שֶׁהוּא לֹא הָיָה יוֹדֵעַ לְהֵיכָן בָּא עַד לְמָחָר שֶׁנִּשְׁמַע לוֹ, בְּוַדַּאי קָנָה לְאוֹתוֹ רוּחַ, דְּגִלּוּי מִלְּתָא בְּעָלְמָא הוּא, דְּאִיגְלָאי מִלְּתָא הַשְׁתָּא (ג) דְּהַהוּא עֵרוּב קָנָה, אֶלָּא אֲפִלּוּ הָיָה הֶחָכָם רָחוֹק מִשָּׁם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם [שֶׁל סוֹף אַרְבַּעַת אֲלָפִים שֶׁלּוֹ], וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר (ד) שֶׁלֹּא גָמַר אָז הֶחָכָם בְּדַעְתּוֹ כְּלָל לָבֹא לְתוֹךְ אַרְבַּעַת אֲלָפִים שֶׁלּוֹ [דְּדִלְמָא אָז הָיָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא לָזוּז כְּלָל מִמְּקוֹמוֹ, וּמִמֵּילָא לֹא קָנָה עֵרוּבוֹ שֶׁל זֶה], אֲפִלּוּ הָכִי אָמְרִינַן דִּמְהַנֵּי תְּנָאוֹ מִשּׁוּם בְּרֵירָה, דְּאָמְרִינַן הֻבְרַר לְמַפְרֵעַ דִּלְאוֹתוֹ צַד שֶׁבָּא הֶחָכָם הָיָה מֵאֶתְמוֹל עוֹמֵד לְכָךְ [גְּמָרָא (לו:)]: (י) הָוֵי עֵרוּב. דְּאָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁרָצָה עַכְשָׁיו, מִסְתָּמָא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא זְמַן קְנִיַּת הָעֵרוּב (ה) הָיָה גַּם כֵּן דַּעְתֵּיהּ לְהַאי:

א (א) בְּאוֹתוֹ רוּחַ. כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַפְסִיד עַל יְדֵי זֶה הָאַלְפַּיִם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) רַשׁ״י (לו: ד״ה עירובו). וְנִרְאֶה דְּלָאו דַּוְקָא שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ מֵמֵשׁ לָזֶה, דְּאִם כֵּן אִם הוּא אוֹמֵר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּבֵרוּר שֶׁלֹּא גָמַר בְּדַעְתּוֹ מִקֹּדֶם לֹא הָוֵי עֵרוּב, וְזֶה אֵינוֹ. אֶלָּא הַכַּוָּנָה דְּמַה שֶּׁהָיָה סָפֵק אֶצְלוֹ, הָוֵי לֵיהּ כְּאוֹמֵר לְמָקוֹם שֶׁאֶרְצֶה אַחַר כָּךְ יִקְנֶה לִי עֵרוּבִי עַתָּה, וְכֵיוָן דְּאָמְרִינַן יֵשׁ בְּרֵרָה קוֹנֶה לוֹ לְמַפְרֵעַ כְּאִלּוּ בֵּרֵר מִקֹּדֶם. אָכֵן אִם גָּמַר בְּלִבּוֹ מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁלֹּא לִסְמֹךְ עַל הָעֵרוּב, אַף עַל גַּב דְּנִתְרַצָּה מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ, כֵּיוָן דְּמִבְּעוֹד יוֹם לֹא הֲוָה נִיחָא לֵיהּ, אוֹקְמֵיהּ אַחֲזָקָה דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נַמִי לֹא הֲוָה נִיחָא לֵיהּ וְהַשְׁתָּא הוּא דְּאִתְרַצֵּי, כֵּן כָּתַב בְּסֵפֶר גְּאוֹן יַעֲקֹב, וּפָשׁוּט: (ג) וְאֵין זוֹ מִטַּעַם בְּרֵרָה, אֶלָּא קְנִיָּה וַדָּאִית, שֶׁהֲרֵי אָמַר, לְצַד הֶחָכָם יִקְנֶה לִי עֵרוּב, וְהֶחָכָם כְּבָר בָּא קֹדֶם קְנִיַּת הָעֵרוּב וְקָנָה [רַשׁ״י (לו: ד״ה א״ר יוחנן)]: (ד) רַשׁ״י (שם ד״ה מזרח): (ה) רַשׁ״י (שם):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ב חוּץ מִבָּנוֹ וּבִתּוֹ * הַקְּטַנִּים (כ) * ג אֲפִלּוּ אֵינָם סְמוּכִין עַל שֻׁלְחָנוֹ, וְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ (ג) הַכְּנַעֲנִים. ד וַאֲפִלּוּ מִחוּ בּוֹ שֶׁלֹּא לְעָרֵב עָלָיו, וַאֲפִלּוּ עֵרְבוּ הֵם עֵרוּב אַחֵר, * אֵינוֹ כְּלוּם. אֲבָל בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים אֲפִלּוּ סְמוּכִים עַל שֻׁלְחָנוֹ, ה וְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ * הָעִבְרִים וְאִשְׁתּוֹ, * אֵינוֹ מְעָרֵב עֲלֵיהֶם אֶלָּא מִדַּעְתָּם. וְאִם עֵרַב עֲלֵיהֶם (ד) וְשָׁמְעוּ וְשָׁתְקוּ וְלֹא מִחוּ, יוֹצְאִים בְּעֵרוּבוֹ. (ה) אֲבָל אִם מִחוּ בּוֹ, (ו) אוֹ שֶׁעֵרְבוּ הֵם עֵרוּב אַחֵר לְעַצְמָם, אֵין עֵרוּבוֹ עֵרוּב לָהֶם: **ב** ז קָטָן (ז) בֶּן (ח) שֵׁשׁ שָׁנִים אוֹ פָּחוֹת, יוֹצֵא (ח) בְּעֵרוּב אִמּוֹ, וְאֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחַ עָלָיו מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְעַצְמוֹ:

תטו שֶׁלֹּא לְעָרֵב עֵרוּבֵי תְּחוּמִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א ח אֵין מְעָרְבִין עֵרוּבֵי תְּחוּמִין (א) אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה, כְּגוֹן שֶׁחָיָה רוֹצָה לֵילֵךְ ט לְבֵית הָאֵבֶל, אוֹ

ב מִשְׁנָה שָׁם (סב.).

ב בְּרַיְיתָא שָׁם פ״ב (ע״ב). ג הָרֹא״ש שָׁם (פ״ח סי׳ ב). ד שָׁם בְּבְרַיְיתָא. ה הָרֹא״ש שָׁם. ו שָׁם בְּבְרַיְיתָא וּבְגְמָרָא שָׁם. ז גְּמָרָא שָׁם דף פ״ב (ע״א), וּכְרַב אָשֵׁי, הָרי״ף (כו.) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ו הכ״א) וְסֵמַ״ק (מצוה רפב) וְסֵמַ״ג (מצוה א מדרבנן).

א עֵרוּבִין פ״ב.

בְּאֵר הַיטֵב

דְּשְׁמוֹנָה עָשְׂרָה גְּרוֹגָרוֹת סַגִּי אֲפִלּוּ לִמְרֻבִּין, וְהָכָא בְּעֵי לְכָל אֶחָד. נִרְאֶה דְּבַחֲצֵרוֹת הוּא הָאִסּוּר מִשּׁוּם שֶׁהָאֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ, מִשּׁוּם הָכִי סַגִּי שֵׁשׁ בֵּין כֻּלָּם שְׁמוֹנָה עָשְׂרָה גְּרוֹגָרוֹת, דְּעַל יְדֵי זֶה הֵם מְעֹרָבִים וְהָיוּ לְאֶחָדִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּתְחוּמִין אֵין הָאִסּוּר מִשּׁוּם אֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ, אֶלָּא דְּגִבּוּל יֵשׁ לְכָל אֶחָד אֲלַפַּיִם אַמָּה־וְתוּ לֹא,

וְעַל יְדֵי עֵרוּב נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁדָּר שָׁם, עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַתִּיר לוֹ יוֹתֵר מִגְּבוּלוֹ. ט״ז (סק״א), עַיֵּן שָׁם:

ב (ח) **שֵׁשׁ שָׁנִים.** עַיֵּן ט״ז בְּסִימָן תר״מ סָעִיף ב׳. (סק״ב), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם כָּאן (סק״ב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁבָּעֲבָר הַשֵּׁנִי שֶׁלְּצַד בֵּיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל בְּסִימָן ת״ח (ס״א):

(ב) אֲפִלּוּ אֵינָם סְמוּכִין. וְהַטַּעַם, (ח) דְּהָא קַיְמָא לָן דְּאֵין מְעָרְבִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה, וְעַל כֵּן מָעֲרֵב תָּמִיד עֲלֵיהֶם, דְּהֵיְינוּ שֶׁמְּזַכֶּה לָהֶם עַל יְדֵי אַחֵר אֶת הֶעָרוּב כְּדֵי לְחַנְּכָם בְּמִצְוֹת: **(ג) הַכְּנַעֲנִים.** מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ: **(ד) וְשָׁמְעוּ וְשָׁתְקוּ וְכוּ׳.** דְּמִסְתָּמָא נִתְרַצָּה הֶעָבֵד וְהַשִּׁפְחָה לְיַד אֲדוֹנֵיהֶם, וְכֵן הַבָּנִים לַאֲבִיהֶן וְהָאִשָּׁה לְדַעַת בַּעְלָהּ. (ג) וַאֲפִלּוּ לֹא הוֹדִיעָם מִן הֶעָרוּב עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, גַּם כֵּן מְהַנֵּי, אַף דִּזְמַן קָנְיַת עֵרוּב הוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, מִשּׁוּם דְּמִסְתָּמָא עוֹמֵד הֶעָרוּב לְהִתְקַיֵּם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, וְלֹא לְהִתְבַּטֵּל: **(ה) אֲבָל אִם מִחוּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מִיָּד שֶׁשָּׁמְעוּ, (ג) לְאַפּוּקֵי שֶׁשָּׁתְקוּ וְאַחַר כָּךְ מִחוּ, לֹא מְהַנֵּי מִחָאָתָן, דְּתֶכֶף כְּשֶׁשָּׁתְקוּ הָוֵי כְּהוֹדָאָה שֶׁמַּסְכִּימִים לְמַעֲשָׂיו וְנִתְקַיֵּם הֶעָרוּב. (ד) וְכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁשָּׁמְעוּ מִשְּׁחָשְׁכָה וְשָׁתְקוּ, אֲבָל אִם שָׁמְעוּ בְּצָהֳרַיִם וְשָׁתְקוּ וּמִחוּ קֹדֶם חֲשֵׁכָה, נִתְבַּטֵּל הֶעָרוּב, כֵּיוָן שֶׁבִּזְמַן קְנִיַּת הֶעָרוּב דְּהוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּבָר הָיְתָה מְחָאָה: **(ו) אוֹ שֶׁעֵרְבוּ וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ (ה) אִם עֵרוּבָן הָיָה בְּתַר עֵרוּבוֹ, דְּכֵיוָן שֶׁעֵרְבוּ הֵם: (ו) אֵין לְךָ מְחָאָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ, וְהוֹלְכִין לְאוֹתוֹ רוּחַ שֶׁעֵרְבוּ הֵם:

ב (ז) בֶּן שֵׁשׁ שָׁנִים. אֲבָל אִם נִכְנַס (ז) בְּתוֹךְ שֵׁבַע אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד, צָרִיךְ לְעָרֵב עָלָיו בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְאֵינוֹ יוֹצֵא לֹא בְּעֵרוּב אִמּוֹ (ח) וְלֹא בְּעֵרוּב אָבִיו. וְהַנָּה הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סָתַם בָּזֶה (ט) לְהַפּוֹסְקִים דְּעַד בֶּן שִׁשָּׁה וְשִׁשָּׁה בִּכְלָל יוֹצֵא בְּעֵרוּב אִמּוֹ, בְּאֵין חִלּוּק אִם אָבִיו בָּעִיר אוֹ לֹא, אָמְנָם בְּאַלִּיָּה רַבָּה (סק״ב) מְצַדֵּד כְּדַעַת כַּמָּה פּוֹסְקִים דְּאִם אָבִיו בָּעִיר, אֲפִלּוּ בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים אוֹ בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים [בְּאֵינוֹ חָרִיף כָּל כָּךְ] אֵינוֹ יוֹצֵא בְּעֵרוּב אִמּוֹ, מִשּׁוּם דְּאָז אֵינוֹ נִמְשָׁךְ כָּל כָּךְ אַחַר אִמּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה זְכוּי בִּשְׁבִילוֹ: **(ח) בְּעֵרוּב אִמּוֹ.** דְּעַד אוֹתָהּ הָעֵת הוּא כָּרוּךְ אַחֲרֶיהָ וּכְגוּפָהּ דָּמְיָא. וְאַף דְּאֵין מְעָרְבִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה וְקָטָן לָאו בַּר מִצְוָה הוּא, (י) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּלֹא אָפְשָׁר לוֹ בְּלֹא אִמּוֹ, יוֹצֵא עִמָּהּ, וְאִם לֹא עֵרְבָה אִמּוֹ אֶלָּא אָבִיו, (יא) אֵינוֹ יוֹצֵא בְּעֵרוּבוֹ. וְנִרְאֶה לִי דְּאַף אִם זָכָה עָלָיו אָבִיו (יב) גַּם כֵּן לֹא מְהַנֵּי, דְּעַד אוֹתָהּ הָעֵת צָוְתָה דְּאִמּוֹ נִיחָא לֵיהּ וְהִיא הֲלֹא לֹא עֵרְבָה לְשָׁם:

א (א) **אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה.** וְיֵשׁ מַחֲלִקִים בֵּין הַפּוֹסְקִים, (ט) דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּזֶה דַּוְקָא כְּשֶׁעֵרַב בְּפֹת, אֲבָל בְּמָעֲרַב בְּרַגְלָיו מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה אַף

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ט) הָרֹא״ש (פ״ח סי׳ ב) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים: **(ב)** בֵּית יוֹסֵף בְּשֵׁם רַשְׁבָּ״א (עבודה״ק שער ה סי׳ כב), וְהוּבָא גַּם כֵּן בְּאַלִּיָּה רַבָּה (סק״א). **וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאַף דְּכָעַלְמָא אִם עָרַב בְּשְׁבִיל אֵיזֶה אָדָם, צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ דַּוְקָא קֹדֶם שֶׁתֶּחְשַׁךְ,** וְכַנַּ״ל בְּסִימָן תי״ט (ס״א), **הָכָא מְהַנֵּי:** **(ג)** רַשְׁבָּ״א (שם), וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף: **(ד)** אֵלִיָּה רַבָּה וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״א), וּמוּכָח כֵּן בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם), עַיֵּן שָׁם: **(ה)** פְּשׁוּט הוּא לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ מִתְּחִלָּה, דְּמִחָאָה קֹדֶם חֲשֵׁכָה מְהַנֵּי בְּתַר שֶׁתֶּחְשַׁךְ. **וְעַיֵּן בְּאַלִּיָּה רַבָּה** (שם) **שֶׁכָּתַב דִּין חָדָשׁ, דְּאִם מִחָה בְּהֶדְיָא וְנִתְבַּטֵּל הֶעָרוּב וְאַחַר כָּךְ חָזַר וְנִתְרַצָּה, אִם הוּא קֹדֶם חֲשֵׁכָה מְהַנֵּי. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן, דְּתֶכֶף כְּשֶׁמִּחָה מִסְתַּבְּרָא דְּנִתְבַּטֵּל גַּם הַזִּכּוּי, שֶׁהֲרֵי גִּלָּה דַּעְתּוֹ שֶׁחוֹב הוּא לוֹ, וּמַאי מְהַנֵּי מַה שֶּׁנִּתְרַצָּה אַחַר כָּךְ, אִם לֹא דְּחָזַר וְזָכָה אִם כֵּן פְּשִׁיטָא דְּמְהַנֵּי:** **(ו)** גְּמָרָא (סב.): **ב** **(ז)** דְּכָן שֵׁשׁ מִקְרֵי כָּל שְׁנַת שֵׁשׁ, וְזֶה כְּבָר נִכְנַס בְּשֵׁבַע, וְכֵן מוּכָח בַּגְּמָרָא (שם) דְּמִתְּחִלָּה הָיָה סָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּעַד בֶּן שֵׁשׁ דַּוְקָא, וּמִסְקִינַן דְּעַד בֶּן שֵׁשׁ נָמֵי אֲבָל לֹא יוֹתֵר: **(ח)** כֵּן מַשְׁמַע פְּשִׁטִיּוּת הַסּוּגְיָא, וְכֵן מַשְׁמַע בְּגָאוֹן יַעֲקֹב (סב.), עַיֵּן שָׁם: **(ט)** שֶׁכֵּן מַשְׁמַע דַּעַת הָרי״ף (כו.)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah